

ПОНЯТТЯ ТЕРМІНОСИСТЕМИ ТА СПЕЦИФІКА ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТНИХ ТЕРМІНІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ У ВНЗ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Т. В. Сіренко

Україна

Національний Технічний Університет України «Київський політехнічний інститут»

Освіта в Україні визнана однією з найважливіших складових загальнолюдських цінностей. Сучасна політика і стратегія держави спрямовані на подальший розвиток національної системи освіти і трансформацію та інтеграцію в європейське і світове співтовариства. Розширення міжнародних зв'язків, залучення все більшої кількості людей різних професій до міжнародного співробітництва висуває нові вимоги до випускника вищої школи, серед яких, зокрема, вільне володіння принаймні однією іноземною мовою. Сучасне розуміння опанування іноземної мови передбачає сформованість навичок читання, письма, сприйняття мови на слух та здатність спілкуватися іноземною мовою у відповідних ситуаціях академічної, повсякденної та професійної взаємодії [2, 146].

Обмежена кількість годин на вивчення іноземної мови студентів неможливих факультетів висуває на перший план ретельний відбір та мінімізацію мовного матеріалу який вивчають студенти. Викладачі на основі відібраного матеріалу мають сформувати професійні навички студентів, закласти базу професійної терміносистеми, підготувати фахівців належного рівня конкурентоспроможності на європейському ринку праці.

Передумовою успішного засвоєння і подальшого активного використання базової наукової та професійної термінології, на наш погляд, є раціональне поєднання комунікативного підходу та професійного контексту, який би брав до уваги галузеві терміносистеми.

Системність є однією з головних характеристик мови, що використовується дослідниками для об'єктивнішого виділення тих ознак, якими володіє об'єкт і їх оцінки, «бо жодне явище в мові не може усвідомлене без врахування системи, до якої воно належить» [1, 64]. Під «системою» розуміється складна єдність, в якій виділяються складові частини, – елементи, а також схема зв'язку або відношень між елементами.

Фундаментальним принципом термінознавства є те, що терміни, які належать до певних сфер діяльності структуруються в системи класифікації для кожної окремої області знань. Під системою класифікації ми розуміємо сукупність класифікаторів за окремими основами, що використовуються для пошуку інформації за однією або декількома ознаками [7], де класифікатор – це систематизоване зведення найменувань класифікаційних групувань. Система класифікації дозволяє згрупувати об'єкти і виділити окремі класи, які будуть характеризуватися рядом загальних ознак [9]. У кожній області спеціалізації є така система, яка повинна відобразитись в послідовній термінологічній сукупності. Документальні системи класифікації, інструкції і бази даних, всі вони можуть забезпечити викладача базовим матеріалом, який потребує впорядкування і структурування його як системи класифікації окремої предметної галузі [6].

Як слово або словосполучення, що позначає поняття спеціальної області знань чи діяльності, термін входить до загальної лексичної системи мови, але лише за посередництвом конкретної термінологічної системи. Термін є частиною термінологічної системи, тільки якщо до нього застосовується класифікувальна дефініція через найближчий рід і видову відмінність [5, 538].

Вітчизняна наука про терміни розрізняє два види сукупностей термінів, а саме: термінологію і термінологічну систему. Загальною рисою для обох з цих об'єднань є те, що обидві з них включають в себе лексичні одиниці спеціальної мови, яка обслуговує певну сферу діяльності або область знань. Різницею між ними, по-перше, є шлях їх створення. Термінологія з'являється спонтанно в результаті накопичення знань і появи нових спеціальних понять і уявлень. Термінологічна ж система вибудовується спеціально, після того, як теорія, що описує і пояснює закономірності, процеси, об'єкти і їх характерні ознаки, була укладена в цій окремій галузі. Звідси випливає, що появі термінологічної системи, передують створення деякої теоретичної бази. По-друге, лексичні одиниці термінології далекі від того, щоб бути чітко систематизованими, вони утворюють серії омонімів, синонімів, багатозначних слів. І тільки в процесі стандартизації терміни зазнають змін, які вдосконалюють їх системні якості [3,92].

Тож термінологічна система – це щось більше ніж просто набір впорядкованих термінів: це, фактично, логіко-лінгвістична модель теорії в середині предметної області. І, таким чином, уніфікація термінологічних систем базується на цій різниці між термінологією і термінологічною системою.

З вище зазначеного можна сказати, що власне саме визначення поняття «термінологічна система» буде впливати із різниці між параметрами термінології, яка виникла і розвивається спонтанно; і власне термінологічною системою, що, в свою чергу, є спеціально впорядкованою або створеною структурою[4, 101].

Самому викладачеві-мовнику не під силу організувати роботу над вивченням фахової термінології як системи, що є основою для опанування майбутньою професією, знайти інформативні тексти за фахом, із великої кількості термінів відібрати найбільш уживані у певній сфері виробництва [8]. Отже, перспективи виходу з цієї ситуації ми вбачаємо у тісній співпраці викладачів іноземної мови із викладачами профільюючих фахових дисциплін, у створенні інтегрованих методичних посібників з іноземної мови, наповнених текстами, що несуть у собі базові знання для майбутніх спеціалістів, насичених найуживанішою фаховою термінологією, у створенні перекладних словників-мінімумів фахових термінів та професійних сполук, в укладанні тезаурусів. Які б описували фахову термінологію у терміносистемі, тобто з урахуванням усіх родо-видових та логіко-понятійних зв'язків.

1. Даниленко В.П. Лексика языка науки. Терминология: Дис. ... д-ра филол. наук / В.П.Даниленко. - М., 1976. – 373 с.
2. Казакова М.М. Запровадження європейських освітніх стандартів у навчання англійської мови студентів-філологів. Педагогіка. Наукові праці. Випуск 95. Том 108. – С. 146-149.
3. Leitchik V. M., S. D. Shelov Some Basic Concepts of Terminology: Traditions and Innovations Journal of the International Institute for Terminology Research -ITF- Terminology Science & Research Vol. 14 (2003) TermNet Publisher p. 92.
4. Leitchik V.M., S.D. Shelov Terminology:Where is Russian Science Today? LSP & Professional Communication Volume 3, Number 1, 2003. – p. 82- 109.
5. Языкознание. Большой энциклопедический словарь / Гл. ред. В. Н. Ярцева. – 2-е изд. – Я41 М.: Большая Российская энциклопедия, 1998. – 685 с.
6. <http://www.btb.gc.ca/btb.php?lang=eng&cont=692>.
7. <http://www.consultant.ru/about/nc/class/concept/>
8. http://www.referatcentral.org.ua/pedagogy_load.php?id=1915&startext=1
9. http://synopsis.kubsu.ru/informatic/master/lecture/themes2_2_1.htm